

Onderwerp Resultaten BORG-rapportage 2021
ter informatie
Steller Wieteke de Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 89 08 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 468281-2022

Datum 14-09-2022 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

De openbare ruimte is een belangrijk onderdeel van de leefomgeving van Groningen. Het kent verschillende elementen zoals het openbaar groen, wegen, straatmeubilair en verlichting. Hoe dat geheel eruit ziet bepaalt hoe inwoners van onze gemeente de openbare ruimte beleven. Beheer speelt hierbij een belangrijke rol. Traditioneel richt de beheerder zich op het in stand houden en één op één vervangen van de diverse inrichtingselementen. Dat is niet meer genoeg. We zien namelijk de komende jaren diverse trends en ontwikkelingen in beheer op ons afkomen. Deze hebben allemaal invloed op de leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan een sterke bevolkingsgroei, woningbouw, grondstoffenschaarste en een intensiever gebruik van de openbare ruimte. Tegelijkertijd hebben we te maken met mondiale maatschappelijke opgaves zoals o.a. klimaatadaptatie en vergroten biodiversiteit. We willen een groene openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is en bestand is tegen het veranderende klimaat. Hiervoor is het noodzakelijk dat de rol van de beheerder verandert. Beheer is niet alleen het in stand houden maar ook het verbeteren van de openbare ruimte. Daarnaast vormt het een belangrijke schakel in het behoud en versterken van natuur en biodiversiteit.

De huidige BORG-strategie (Beheerplan Openbare Ruimte Groningen) is een goed instrument om de kwaliteit van het onderhoud te meten, maar houdt geen rekening met maatschappelijke opgaven en wensen van bewoners. We willen daarom een nieuwe strategie ontwikkelen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze groene beheerstrategie zet beleving centraal (belevingsgestuurd beheer) en moet zorgen voor meer grip en sturing op de realisatie van doelen en maatschappelijke opgaven (waardegestuurd beheer). Het uitwerken van deze nieuwe vormen van beheer doen we samen met andere gemeentes. De komende drie jaar zullen we hieraan

Volgvel 1

werken en starten met een pilot. Gedurende deze periode houden we vast aan de BORG-methode zoals deze door uw raad is vastgesteld.

Via deze brief informeren wij u over de uitkomsten van de BORG schouw van 2021. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen en capaciteitstekort ontvangt u de BORG-rapportage later dan u van ons gewend bent. Dit is eenmalig. Volgend jaar informeren wij u zoals gebruikelijk in Q1 over de uitkomsten van de schouw.

BORG systematiek

Sinds 2001 beheren en onderhouden we de gemeentelijke openbare ruimte volgens de BORG-methode (Beheerplan Openbare Ruimte Groningen). Volgens een kwaliteitsprofiel, vastgesteld door uw raad, bepalen we met deze methode de inzet om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in stand te houden.

We vinden het belangrijk om bewoners te betrekken bij de beoordeling van het onderhoud. Daarom vullen leden van het Inwonerspanel twee keer per jaar een digitale enquête in waarbij de openbare ruimte aan de hand van voorbeeldfoto's wordt beoordeeld. Naast de online enquête laten we een validatiemeting door een onafhankelijk extern bedrijf uitvoeren. De resultaten van beide onderzoeken leveren een goed beeld op van de kwaliteit van het beheer en onderhoud voor zowel de gemeente als totaal als ook voor elk gebiedsdeel afzonderlijk.

Resultaten schouw

We zijn erin geslaagd om in 2021 de onderhoudskwaliteit van stad en dorpen op peil te houden. Met een score van 94% volgens het Inwonerspanel en 92% volgens de externe meting voldoen we aan de afgesproken kwaliteitsambitie van 90% voor de gemeente als geheel. Met uitzondering van het Centrum zijn wij ook tevreden over de enquêteresultaten van het Inwonerspanel in de gebiedsdelen. Volgens het Inwonerspanel voldoen we aan de beoogde kwaliteitsdoelstelling van 90% voor de gebiedsdelen afzonderlijk. Een uitzondering hierop is het Centrum waarvoor een hoger onderhoudsniveau geldt. In de volgende alinea gaan we verder op de resultaten van het Centrum in.

Volgens de externe meting is de kwaliteit van het onderhoud in alle gebiedsdelen gedaald ten opzichte van vorig jaar. De gebiedsdelen Oude Wijken, Zuid en Oost scoren iets onder de 90% ambitie. De lagere scores zien we met name terug bij de planten en struiken, de bomen, de speelplekken en de afvoerputten. Het moment van schouwen (in juni en oktober) is hierbij bepalend geweest. In juni hadden we te maken met veel onkruidgroei in plantvakken en stamschot (eenjarige takken onder aan de stam) bij bomen. In oktober hadden we te maken met verstopte afvoerputten als gevolg van bladval. Voor de speelplekken is een lagere score te verklaren doordat in een aantal gebiedsdelen minder speelplekken zijn geschouwd. Bij de externe meting worden per gebiedsdeel twee keer per jaar 25 meetlocaties van 100 meter bij 100 meter geschouwd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een digitale schouwapplicatie die willekeurig de te schouwen meetlocaties bepaalt. Deze willekeurigheid kan ervoor zorgen dat bepaalde onderdelen zoals speelplekken ontbreken binnen een meetlocatie. Dit heeft een negatief effect op de score. Voor een meer representatief beeld zullen we vanaf 2022 de meetlocaties controleren op aanwezigheid van voldoende schouwonderdelen.

Gebiedsdeel Centrum

Het ambitieniveau voor het Centrum (niveau A/goed) is hoger dan in andere gebiedsdelen. Uit de resultaten van het Inwonerspanel en van de externe meting blijkt dat de beoogde kwaliteitsdoelstelling van 90% niet gehaald wordt. Wel is de kwaliteit van het onderhoud volgens het Inwonerspanel ten opzichte van 2020 gestegen (van 41% naar 48%). Volgens de externe meting is de kwaliteit iets gedaald (van 78% naar 77%).

We zien al meerdere jaren een lagere score in het Centrum. Ondanks dat we een aantal maatregelen hebben genomen (hogedruk reiniging afvalbakken, onkruidbestrijding met heet water, schoonmaken verkeersborden), hebben die maar in beperkte mate geleid tot een beter resultaat. De BORG schouw wordt uitgevoerd door wijkbewoners uit de betreffende wijk zelf. De meerwaarde daarvan is dat we niet ons eigen werk beoordelen maar dat dit door onze ‘gebruikers’ wordt gedaan. Hoewel het schouwen wordt uitgevoerd aan de hand van een enquête met kwaliteitsbeelden, kan bij sommige schouwers toch sprake zijn van een zekere subjectiviteit bij het beoordelen van de onderhoudsstaat. De externe schouw wordt uitgevoerd op basis van feiten en vindt plaats op een specifiek moment. Bewoners van het Centrum worden echter dagelijks (24/7) geconfronteerd met een toenemende druk op de openbare ruimte in de binnenstad. Daarnaast vinden veel werkzaamheden in de binnenstad plaats. We werken hard om de binnenstad schoon en veilig te houden, maar zijn hierbij ook afhankelijk van het gedrag van bezoekers, toeristen en de bewoners. Dit kan van invloed zijn op de beoordeling van de kwaliteit. Ook de lage respons van bewoners uit het Centrum is een mogelijke oorzaak voor de lage score. Dat beleving een rol speelt bij de beoordeling zien we terug in de toelichting die bewoners van het Centrum hebben gegeven bij het invullen van de enquête. Een slechtere beoordeling gaat vaak niet over het onderhoud van de openbare ruimte, maar wel over geparkeerde fietsen, de vele werkzaamheden en weinig groen.

Monitoren onderhoud groen

Het vergroenen van de gemeente is één van de ambities uit het groenplan Vitamine G: van kleinere vergroeningsinitiatieven van bewoners tot grotere gebiedsontwikkelingen. Bij de vaststelling van het Uitvoeringsplan groen Groningen hebben we u toegezegd om terug te komen op hoe wij het onderhoud van het extra toegevoegd groen monitoren.

In de eerste jaren na aanplant van beplanting zijn planten nog erg kwetsbaar. Het is daarom belangrijk om het onderhoud vanaf de aanplant goed te regelen. Op dit moment wordt bij ruimtelijke projecten het onderhoud van nieuw groen bij de aannemer belegd voor meestal een half jaar (één groeiseizoen) na aanleg. Omdat het onderhoud na dit eerste half jaar niet altijd goed geregeld is (financieel of te weinig capaciteit) onderzoeken we op dit moment of het mogelijk is om het onderhoud bij de aannemer te verlengen tot drie jaar na aanleg.

Om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het groen en de bomen (inclusief nieuw aangelegd groen) laten we begin september de plantvakken en bomen in Haren beoordelen op conditie. De conditiescores kunnen we vervolgens gebruiken om de vervangingsopgave te bepalen. Het gaat hier om een pilot. Op basis van de uitkomsten van deze pilot zullen we bepalen of we deze conditiemeting willen laten uitvoeren voor alle plantvakken en bomen in onze gemeente.

Lerend vermogen

We vinden het belangrijk dat bewoners zeggenschap hebben over de openbare ruimte en hoe deze wordt beheerd. Ideeën en suggesties hoe dit beter kan nemen we mee. Hierin zijn wij een lerende gemeente. Met de omschakeling naar belevingsgestuurd beheer zetten we de bewoner ook steeds meer centraal. Zo merken we dat bewoners steeds vaker vragen stellen over het maaibeheer. Soms vragen bewoners om vaker te maaien maar steeds vaker wordt gevraagd om meer bloemen en ruigte voor een hogere biodiversiteit. Inmiddels hebben wij ongeveer 11 ha gazon binnen onze gemeente ingezaaid met het kruidenmengsel ‘Nectar onder het maaimes’. Deze gazons worden op een iets hogere lengte en minder vaak gemaaid dan traditionele gazons waardoor de verschillende gras- en kruidensoorten tot bloei en zaadvorming kunnen komen. Dit levert een bloeiend gazon op dat gunstig is voor de biodiversiteit in zowel flora als fauna. Omdat de omvorming van traditionele naar bloemrijke gazons niet door iedere bewoner wordt gewaardeerd is het belangrijk de achtergrond en doelstelling hiervan te vertellen. Dat doen we door middel van informatiebrieven, berichtgeving in de wijkkranten en het plaatsen van informatiebordjes in het gazon.

Belevingsgestuurd beheer leidt tot meer differentiatie en levering van maatwerk in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Alleen al in het maaibeheer zijn er op dit moment zes verschillende manieren van onderhoud. Dit varieert van wekelijks maaien van traditioneel gazon tot het twee keer per jaar gefaseerd maaien en afvoeren van het maaisel van bloemrijke bermen. Vaak gaat het gedifferentieerd onderhoud goed, maar soms wordt ook een verkeerde beheermaatregel uitgevoerd. Om zulke situaties nu en in de toekomst te minimaliseren is meer sturing en kennis nodig van medewerkers in de uitvoering. Dit geldt niet alleen voor ons eigen personeel maar ook voor aannemers die het werk voor ons uitvoeren. Met de huidige krapte op de arbeidsmarkt en een afname van gekwalificeerde vakmensen vormt dit een uitdaging voor de komende jaren.

Meldingen

Meldingen van bewoners en bedrijven zijn een belangrijk hulpmiddel om onze werkzaamheden in de openbare ruimte uit te kunnen voeren. In een gemeente met ruim 200.000 inwoners gebeurt veel. De inwoners zijn onze oren en ogen in de stad en kunnen hun meldingen zowel telefonisch als digitaal (24 uur per dag) doen. We hebben de afgelopen jaren ingezet op een betere bereikbaarheid (digitaal en via de slim melden app) van de gemeente. Deze laagdrempelige en gebruiksvriendelijke manier voor het doorgeven van meldingen en de samenvoeging van Haren, Ten Boer en Groningen leidde in 2019 tot een forse toename van het aantal meldingen. In 2020 zagen we het aantal meldingen stabiliseren. In 2021 is het aantal meldingen met 10% toegenomen tot 37.196 meldingen. Voor een overzicht van het aantal meldingen per categorie en per gebiedsdeel verwijzen wij u naar de BORG-rapportage 2021 in de bijlage.

Vervolg

Om ervoor te zorgen dat het beheer van de openbare ruimte voldoet aan de kwaliteitsdoelstellingen zijn voor 2022 maatregelen nodig. Het gaat voornamelijk om het continueren van maatregelen die we in 2021 hebben uitgevoerd zoals o.a. hogedrukreiniging van afvalbakken, het schoonmaken van verkeersborden en het beter informeren van bewoners over het geplande onderhoud. Nieuw in 2022 is dat we een start gaan maken met het ontwikkelen van een groene beheerstrategie.

Volgvel 4

Daarnaast willen we vanaf 2023 het beheer van de openbare ruimte in de noordelijke wijkvernieuwingswijken naar een hoger niveau te tillen. Op basis van o.a. de uitkomsten van de BORG schouw en wensen van bewoners zullen we dit de komende periode concretiseren. Hierbij kijken we welke inzet nodig is om op bepaalde onderdelen een hoger onderhoudsniveau te bereiken en in stand te houden. Hierbij kan een spanningsveld ontstaan tussen het onderhoudsniveau en het behouden en versterken van de biodiversiteit. Daarom gaan we tegelijkertijd kijken hoe we de biodiversiteit in deze wijken kunnen vergroten door het toepassen van verschillende vormen van beheer.

Inmiddels is de eerste schouw van 2022 geweest en kunnen we voorzichtig concluderen dat de kwaliteit van het onderhoud beter scoort dan in 2021. We gebruiken hier de term voorzichtig omdat de tweede schouw nog moet plaatsvinden in oktober 2022. In Q1 van 2023 zullen wij u informeren over de resultaten van de BORG schouw 2022. Dan zal ook duidelijk zijn of deze tendens zich heeft voortgezet bij de tweede schouw.

Voor meer informatie over de BORG-rapportage 2021 verwijzen wij u naar de bijlage.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.